

รู้ ต้น เบญจบาน

🌸 พระไพศาล วิสาโล

รู้ ตื่น เบิกบาน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

พระไพศาล วิสาโล.

รู้ ตื่น เบิกบาน. _ กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์, 2553.

144 หน้า.

1. ธรรมะกับชีวิตประจำวัน. I. ชื่อเรื่อง.

294.3144

ISBN 978-616-515-103-0

เจ้าของผู้พิมพ์/ผู้โฆษณา

สำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์

บริษัท เนชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

ประธานที่ปรึกษา อนาชัย อีรพัฒน์วงศ์

ที่ปรึกษา ดร. วงศ์ศิริ สังขวาสิ มิยาจิ

ประธานกรรมการบริษัท ธนะชัย สันติชัยกุล

กรรมการผู้อำนวยการ เกษรี กาญจนวนิชย์

กรรมการผู้จัดการ ดร. นันทพร วงษ์เชษฐา

ผู้จัดการกองบรรณาธิการอาวุโส/บรรณาธิการเล่ม วิฑิตกานต์ ธนาโอฬาร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ จิรายุทธ ประเจ็ดหล้า

ปก/รูปเล่ม วรเทพ เสริมธนะพัฒกุล

ภาพประกอบ น้ำตาล คัดโนภาส

กราฟิก กฤษณา แก้วประเสริฐ

ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาด ตริเทพ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

ฝ่ายขาย ฐานรัตน์ จันทน์นุ่ม จาตุรธรณ นาคบำรุง เพชร เนตรพระวงศ์

เจ้าหน้าที่ประสานงานขาย สุภาพร แซ่ล่อ

ฝ่ายการตลาด นันทวัน อรุณนิมิตกุล

สำนักงาน เลขที่ 1854 ถนนบางนา-ตราด แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260 โทรศัพท์ 0-2338-3694-6

โทรสาร 0-2338-3986 www.nationbook.com

พิมพ์ที่ บริษัท เนชั่น พรินติ้ง เซอร์วิส จำกัด 167/5 หมู่ 4 ถนนบางนา-ตราด กม. 29.5 ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ

จังหวัดสมุทรปราการ 10560 โทรศัพท์ 0-2313-4405-6 โทรสาร 0-2313-4445

จัดจำหน่ายโดย บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน) อาคารเซ็นทรัลทาวเวอร์ ชั้น 19 เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด

แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260 โทรศัพท์ 0-2739-8222, 0-2739-8000 โทรสาร 0-2739-8356-9 www.se-ed.com

ราคา 95 บาท

หากต้องการสั่งซื้อจำนวนมาก กรุณาติดต่อสำนักพิมพ์ โทรศัพท์ 0-23383694-6

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2553 โดย บริษัท เนชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

ห้ามลอกเลียนแบบส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ รวมทั้งการฉีกกับ ถ่ายทอด ไม้ทำรูปแบบหรือวิธีการใดๆ ด้วยกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายภาพ การบันทึก หรือวิธีการอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาต

หากพบหนังสือมีปัญหาด้านใด หน้าสลับ หน้าซ้ำ หรือหน้าหาย สามารถขอเปลี่ยนใหม่ได้จากร้านที่ท่านซื้อ หรือติดต่อสำนักพิมพ์ โทรศัพท์ 0-2338-3694-6

คำนำสำนักพิมพ์

เคยบ้างไหม ในบางวันที่ชีวิตเร่งร้อนวุ่นวาย เรารู้สึกอยากหลบไปนั่งเงียบๆ ที่ไหนสักแห่ง หลายคนคิดถึงริมสระน้ำ เพราะเพียงแค่สัมผัสความชื้นเย็นของสายน้ำ และกลิ่นหอมอ่อนของเกสรดอกบัวยามลมพริ้ว ความสุขบางๆ ก็โผล่ขึ้นในใจ

ในทางพุทธศาสนา ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์แทนความรู้ ตื่น เบิกบาน แต่ท่ามกลางวิถีชีวิตอันเร่งร้อนวุ่นวายเช่นปัจจุบัน เราจะใช้ชีวิตอย่างไร จึงจะยังคงรักษามิติที่งดงามของชีวิตและความสุขความเบิกบานในจิตใจได้

พระไพศาล วิสาโล พระภิกษุสงฆ์ผู้มีคุณธรรมและปฏิบัติทางดงามยิ่งรูปหนึ่งได้ให้หลักคิดไว้หนังสือ รู้ ตื่น เบิกบาน เล่มนี้ว่า ชีวิตที่ดีงามนั้นประกอบด้วยจิตใจที่รู้ ตื่น เบิกบาน และความรู้ ตื่น เบิกบานแห่งจิตใจนั้นเริ่มต้นที่ “ความรู้สึกตัว”

หนังสือ รู้ ตื่น เบิกบาน เล่มนี้เรียบเรียงขึ้นจากเทศนาธรรมของ **พระไพศาล วิสาโล** โดยท่านได้อนุญาตข้อมูลและกรุณาตรวจทานความถูกต้องเรียบร้อยในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ สำนักพิมพ์ฯ ขอกราบขอบพระคุณพระคุณเจ้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอให้หนังสือธรรมะเล่มนี้เป็นธรรมบรณการนำมาซึ่งความสุขและความเบิกบานผ่องใสแห่งจิตใจของผู้ที่ได้อ่านทุกท่าน

และขอน้อมถวายหนังสือธรรมะนี้เป็นพุทธบูชา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมศาสดาผู้ทรงพระคุณประเสริฐสูงสุด ด้วยเศียรเกล้า

ด้วยความปรารถนาดี

เนชั่นบุ๊คส์

คำปรารภ

ในยามหลับ เรามักกล้าเข้าไปในโลกแห่งความฝันที่ผันผวน ไม่ว่าฝันดีหรือฝันร้าย อารมณ์ความรู้สึกย่อมขึ้นลงและฟูแฟบไปตามอำนาจของความฝันเหล่านั้น ไม่อาจรักษาใจให้ปกติ หรือทำอะไรกับความฝันเหล่านั้นได้เลย

แต่ในยามตื่น ไข้หรือไม่ว่าบ่อยครั้งเราก็ตกอยู่ในอำนาจของความคิด ฟุ้งซ่าน จิตใจผันผวนปรวนแปรไม่น้อยกว่ายามหลับ กล่าวได้ว่าสำหรับคนส่วนใหญ่แล้ว ทั้งยามหลับและตามตื่นดูจะไม่ต่างกัน เพราะกลางคืนฝัน ส่วนกลางวันก็ฟุ้ง

จะมีประโยชน์อะไร หากว่าในยามตื่น เรายังคงอยู่ในโลกแห่งความคิดปรุงแต่ง ไม่เปิดใจรับรู้โลกแห่งความจริงที่รายล้อม วันเวลาจะมีความหมายอะไร หากเราตื่นแต่กาย ส่วนใจนั้นเหมือนคนหลับไหล จมอยู่ในความฝัน ระหกระเหินอยู่ในอดีตกับอนาคต ไม่ตระหนักรู้ถึงความจริงในปัจจุบันขณะ

เราไม่สามารถเป็นอิสระจากอำนาจของความคิดปรุงแต่งได้เลย จนกว่าจะเกิด “ความรู้สึกตัว” ความรู้สึกตัวทำให้เราตื่นอย่างแท้จริง ลำพังแค่พ้นจากความสลบไสลหรือลืมหืมตาขึ้นเมื่อตื่นนอน ยังไม่ทำให้เรามีความรู้สึกตัว

ได้อย่างแท้จริง ต่อเมื่อเรามีสติ พาใจกลับมาอยู่กับปัจจุบัน หรืออยู่กับเนื้อตัว ความรู้สึกตัวที่แท้จริงจึงจะบังเกิดขึ้น สามารถรับรู้ความจริงอย่างชัดเจนทั้งที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้าและทั้งที่เกิดขึ้นกับกายและใจ

ความรู้สึกตัวทำให้เราไม่ถลำเข้าไปในความคิด ไม่เผลอจมอยู่ในอารมณ์อกุศล ไม่ตกอยู่ในอำนาจของสิ่งเร้าภายนอก ปล่อยวางอดีตและ ไม่กังวลกับอนาคต จึงทำให้จิตใจโปร่งเบาและเบิกบาน สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ทำงานหนักได้อย่างไม่รู้สึกท้อแท้ อีกทั้งยังเอื้อให้จิตใจสามารถเพ่งพินิจสรรพสิ่งด้วยใจที่เป็นกลาง จนสามารถหยั่งเห็นความจริงที่ลึกซึ้ง ปัญญาที่เกิดขึ้นนี้สามารถปลดปล่อยจิตใจให้เป็นอิสระจากกองทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง

สำหรับผู้ที่ปรารถนาจะปลุกใจของตนให้ตื่นรู้และพบกับความเบิกบาน โดยไม่ต้องหลงใหลในโลภ คำบรรยาย ๘ บทในหนังสือเล่มนี้คงจะช่วยให้เห็นแนวทางได้บ้าง ขออนุโมทนาคุณฐิตกานต์ ธนาโอฬาร แห่งสำนักพิมพ์ เนชั่นบุ๊คส์ ที่คัดเลือกคำบรรยายดังกล่าวมาพิมพ์เป็นเล่มหวังว่าผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ตามสมควร

พระไพศาล วิสาโล

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สารบัญ

๑	เกิดเป็นมนุษย์สุดประเสริฐ	๘
๒	รู้ทันกิเลส	๒๖
๓	ปล่อยใจให้อิสระที่จะรู้	๔๘
๔	อยู่กับปัจจุบันให้เป็น	๖๔
๕	ไร้ตัวตนเมื่อรู้สีกตัว	๘๔
๖	คำถามเปลี่ยนชีวิต เปลี่ยนโลก	๑๐๒
๗	คำตอบสุดท้ายของชีวิต	๑๑๘
๘	ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน	๑๓๒

รู้ ต้น เบิกบาน

🌸 พระไพศาล วิสาโล

๑ เกิดเป็นมนุษย์ สุดประเสริฐ

การเกิดมาเป็นมนุษย์ถือว่าเป็นของยาก พระพุทธองค์ทรงเปรียบให้เห็นภาพว่า สมมติว่าในมหาสมุทรที่กว้างใหญ่มีเต่าตาบอดอยู่ตัวหนึ่ง ร้อยปีถึงจะผุดขึ้นมาสักครั้งหนึ่ง ในมหาสมุทรนั้นมีแอกไม้ซึ่งมีรูลอยแท้งเตงอยู่ ลองคิดว่า การที่เต่าตาบอดตัวนี้จะโผล่ขึ้นมาตรึงรูนั้นพอดีพอดี จะใช้เวลานานเพียงใด พระพุทธเจ้าตรัสว่าการเกิดเป็นมนุษย์ใช้เวลาช้านานกว่านั้นอีกนะ ยากยิ่งกว่าถูกล็อตเตอรี่รางวัลที่หนึ่งหลายพันเท่า

เพราะฉะนั้นการที่เราได้มานั่งอยู่ตรงนี้ โครงร่างแห่งความเป็นมนุษย์ตรงนี้ ถือว่าเป็นโชคอันประเสริฐแล้ว ไม่ต้องไปหาโชคที่ไหน ยิ่งได้มารู้จักพระพุทธศาสนา แล้วได้มีโอกาสปฏิบัติธรรม หรือได้บวชอุปสมบทก็ยังเป็นโชคที่หาได้ยากแสนยาก ดังนั้นเราต้องใช้โชคที่ได้มาให้คุ้มค่าให้เกิดประโยชน์

เพียงแค่นี้เราได้มีโอกาสปฏิบัติธรรม แม้แต่เทวดาก็อิจฉา ในสายตาของเทวดาแล้ว มนุษย์เราประเสริฐกว่าเทวดาอยู่ ๓ อย่างคือ มีความกล้าหาญมากกว่า มีสติดีกว่าและมีโอกาสประพาศพระพรหมจรรย์ หรือได้ก้าวหน้าในอริยมรรค เทวดาอาจจะเหนือกว่ามนุษย์ ๓ อย่างคือ มีอายุทิพย์ มีผิวพรรณทิพย์ และมีความสุขทิพย์ นี่คือนี่ที่เทวดาเหนือกว่ามนุษย์ เราอาจจะมองว่าเทวดาเหนือกว่าในแง่อื่นด้วย เช่น มีอิทธิฤทธิ์สามารถบันดาลอะไรได้ตามใจปรารถนา แต่ว่าในสายตาของเทวดา มนุษย์เรา มีข้อได้เปรียบกว่าเทวดา ๓ ข้อที่ว่า มนุษย์มีความกล้าหาญมากกว่า มีสติดีกว่าและมีโอกาสปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะ ๒ ข้อหลังสำคัญมาก เพราะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนจนกระทั่งแม้แต่เทวดาก็เคารพยกย่อง

พระพุทธองค์จัดว่าเป็นยอดมนุษย์ที่เทวดาแม้แต่ชั้นพรหมจะต้องก้มกราบคารวะ ก่อนหน้านั้นมนุษย์เรามีแต่นับถือพระพรหม นับถือพระอินทร์ เพราะเป็นผู้ที่มีอิทธิฤทธิ์มีปาฏิหาริย์สามารถดลบันดาลสิ่งต่างๆ ได้ตามใจ

ปรารถนา มีอายุยืนนานกว่า และอยู่ในภพภูมิที่สูงกว่าคือในสวรรค์ แต่ว่าเมื่อ
บุคคลอย่างเจ้าชายสิทธัตถะได้ปฏิบัติธรรมจนบรรลุหัตถผลเป็นพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า เทวดาทั้งปวงก็ต้องมาก้มกราบ ไม่ใช่แต่พระพุทธร่องค์องค์เดียว
เท่านั้นนะ แม้แต่พระอรหันต์ก็เป็นที่เคารพของเทวดาเช่นเดียวกัน เราคงไม่รู้
หรอกว่าในหมู่เทวดาเขาถือว่าการมาเกิดเป็นมนุษย์เป็นโชคอย่างยิ่ง ถือว่าเป็น
สุคติภพของเทวดา

มีเรื่องเล่าว่าเวลาเทวดาจะจุติ จูติคือดับนะ ไม่ใช่เกิด เวลาเทวดาจะ
จุติไปสู่ภพภูมิอื่นก็จะมีกรอวยพรว่า ขอให้เกิดเป็นมนุษย์นะ เทวดาเขาอวยพร
กันอย่างนั้นเพราะถือว่าการเกิดเป็นมนุษย์เป็นเรื่องยาก และเมื่อได้เกิดเป็น
มนุษย์ก็สามารถทำสิ่งที่ดีพิเศษประเสริฐกว่าเทวดาได้ โดยเฉพาะโอกาสที่จะบรรลุ
ธรรมได้มากที่สุดก็คือเมื่ออยู่ในร่างมนุษย์ พระพุทธเจ้าจึงอุบัติขึ้นในมนุษย์โลก
ไม่ได้ไปอุบัติเป็นเทวดาในสวรรค์ แต่มาอุบัติในโลกมนุษย์ เพราะมีแต่โลก
มนุษย์นี้แหละที่จะมีพระพุทธเจ้า แล้วไม่ได้มีองค์เดียวด้วยนะ มีมากมาย
แล้วด้วย เฉพาะพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน คือพระโคตมพุทธะทรงมีความ
เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อนๆ ในภพชาติต่างๆ ถึง ๒๔ พระองค์
เช่น ได้ไปทำบุญหรือได้รับการพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าทั้ง ๒๔ พระองค์
นอกจากนั้นก็ยังมิพระปัจเจกพุทธเจ้าอีกมากมาย มนุษย์โลกจึงเป็นดินแดนที่

เหมาะสำหรับการปฏิบัติธรรม ผีกลั่นตน จนกระทั่งเป็นยอดมนุษย์เหนือกว่า
เทวดา

แต่คนเราส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจ คิดว่าต้องไปเกิดเป็นเทวดาซึ่งจะดี
กลายเป็นว่าคนในอยากออก คนนอกอยากเข้า เทวดาอยากเป็นมนุษย์
ส่วนมนุษย์อยากเป็นเทวดา ที่จริงมันไม่ใช่แค่นั้น เพราะจริงๆ แล้วคนส่วนใหญ่
ยังไม่ได้ตระหนักว่า การมาเกิดอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ โดยเฉพาะคนที่มีการ
ครบ ๓๒ แสดงว่าเราได้ลาภอันประเสริฐ แต่ก็มองไม่เห็น ยังอยากจะเป็น
เทวดา

ที่จริงหากอยากจะไปเป็นเทวดาก็ดีเหมือนกันเพราะต้องทำความดีถึง
จะไปเป็นเทวดาได้ แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่อย่างนั้น เราอยากจะทำความดีเพื่อให้เทวดา
มาช่วยเรา อันนั้นก็ยังดีนะ เพราะยังได้ทำความดีบ้าง

ทำความดีแล้วอยากให้เทวดามาช่วย ก็ยังถือว่าดีที่ได้
ทำความดี แต่ระยะหลังหนักข้อยิ่งกว่าเดิมคือ
ไม่ต้องทำความดีแล้ว แค่อ้างจุฑามารามเทพหรือ
วัตถุมงคลก็พอ ถ้าอ้างภูฐาน อ้างภูที่ เช่น อ้าง
จุฑามาก็ต้องไปซื้อที่นครศรีธรรมราชโน้น เดี่ยวเทวดาจะ
ช่วยเอง ตอนนี้แถมว่าเดิมคือไม่ต้องทำความดีแล้ว แค่อ้าง

เงินเท่านั้นแหละ เดี่ยวนี้เงินกลายเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าเป็นยุคบริโภคนิยม
จะทำอะไรก็ได้ทั้งนั้น ขอให้รวยแล้วกัน เดี่ยวนี้คนเข้าวัดก็เพราะหวังถูกหวย
หรือถูกล็อตเตอรี่รางวัลที่ ๑

อาตมาเคยไปเห็นเป็นภาพปิดใส่กรอบมีหลวงพ่อกับ ๓ องค์ คือ
หลวงพ่อบุชผอบ หลวงพ่อเงิน แล้วก็หลวงพ่อดอด ตัดเรียงๆ กัน ได้ภาพก็พิมพ์
คำว่า “ขอบ เงิน สด” ตกลงว่าเรากราบไหว้หลวงพ่อกับ ๓ องค์นี้หรือกราบไหว้
เงินสดกันแน่ เดี่ยวนี้เรากราบไหว้พระพุทธรูปพระก็เพราะเราอยากได้เงินสด
อยากถูกล็อตเตอรี่ หลวงพ่อองค์อื่นไม่เอาแล้วต้องเอาหลวงพ่อบุชผอบ
หลวงพ่อเงิน หลวงพ่อดอด มาเรียงกัน เราบูชาเงิน ไม่ได้บูชาพระพุทธรูปนั้น
อันนี้แหละเป็นความหลงของคนเราที่ไม่รู้ว่าจริงๆ แล้ว ลาภอันประเสริฐนั้น
ไม่ใช่เงิน ไม่ใช่ความมั่งมี หรือชื่อเสียงเกียรติยศ แต่อยู่ที่การได้เกิดเป็นมนุษย์
และทำความดี เพราะมนุษย์สามารถที่จะบรรลุนิพพานขั้นสูงสุด จนถึงเป็น
พระอรหันต์หลุดพ้นจากทุกข์ได้

ในสมัยพุทธกาลมีอุบาสกผู้ใดธรรมคนหนึ่งชื่อว่า จิตตคหบดี
คราวหนึ่งจิตตคหบดีป่วยหนัก เทวดาทั้งหลายจึงชวนท่านให้ตั้งจิตปรารถนา
เกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เพราะว่าท่านเป็นคนทำบุญไว้มาก แต่จิตตคหบดี
ปฏิเสธ เพราะพระเจ้าจักรพรรดิถึงจะมีอำนาจสูงส่งเพียงใด ก็ไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน

ท่านขอมุ่งไปที่พระนิพพานอย่างเดียว เพราะท่านนิพพานมีค่ากว่าการเป็นจักรพรรดิมาก อันนี้เป็นคติของชาวพุทธที่เห็นว่าไม่มีอะไรประเสริฐยิ่งกว่าการบรรลุนิพพาน การปฏิบัติธรรมจึงมีความสำคัญมากสำหรับชาวพุทธ แล้วการปฏิบัติธรรมก็ไม่ใช่เพื่ออำนาจ ไม่ใช่เพื่อความมั่งคั่งร่ำรวย เพราะถึงเป็นจักรพรรดิก็นั่งทุกข์อยู่ เป็นจักรพรรดิก็นั่งกลุ้มอกกลุ้มใจ มีจักรพรรดิหลายคนที่ถูกลูกแท้ๆ ฆ่าตายเพราะโกรธแค้นที่ไปกราชสมบัติให้คนอื่น

อาตมาไปพม่าเมื่อเดือนที่แล้ว พม่าเป็นประเทศที่มีเมืองหลวงเยอะมาก เยอะกว่าเมืองไทยเสียอีก เมืองไทยมีเมืองหลวงแค่ ๔ เมืองคือ สุโขทัย อยุธยา ธนบุรี รัตนโกสินทร์คือกรุงเทพฯ แต่พม่ามีเมืองหลวงมากมาย เพราะย้ายเมืองหลวงกันอยู่เรื่อย นี่ก็ย้ายอีกแล้วจากย่างกุ้งไปเนปีดอร์ คนยังจำชื่อไม่ได้เลย กษัตริย์พม่าหลายองค์ตายเพราะลูกฆ่า เรียกว่าทำปิฎฆาต ลูกฆ่าพ่อเพราะพ่อยกสมบัติให้ลูกคนอื่น ลูกเลยฆ่าเสียเลย แบบที่พระเจ้าพิมพิสารโดนอชาตศัตรูฆ่า ในอินเดียคนที่สร้างทัชมาฮาล คือ ชาห์ชะฮันก็โดนลูกชายชื่อเอารังเซบจับไปขังจนตาย ในลังกาก็มีมากมาย นี่คือทุกข์ของคนเป็นกษัตริย์ คือคิดว่าตัวเองมีอำนาจแล้วจะปลอดภัย คิดว่าตัวเองยิ่งใหญ่ ไม่มีใครทำอะไรได้ แต่สุดท้ายก็หนีภัยใกล้ตัวไม่พ้น กษัตริย์เนปาลก็ตายกันยกครัวเพราะลูกฆ่า เป็นกษัตริย์หรือจักรพรรดิก็นั่งทุกข์ แม้แต่อยาก

เป็นเทวดาก็มีความทุกข์

เพราะฉะนั้นเราขอให้ระลึกว่า ที่ได้เป็นมนุษย์อยู่ทุกวันนี้ แม้จะยากจน แม้ว่าคุณภาพไม่ดี เลื่อมไปตามวัย แต่ก็ยังมีสิ่งดีๆ อีกเยอะที่เราทำได้ โดยเฉพาะการสร้างสติ รักษาศีลและทำความดี ให้ท่านอย่างเดียวไม่พอจะต้องรักษาศีลแล้วก็บำเพ็ญภาวนา ถ้าเราทำสิ่งเหล่านี้แม้แต่เทวดาก็ต้องเคารพในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังเป็นพระโพธิสัตว์ เคยบำเพ็ญธรรมจนกระทั่งพระอินทร์ต้องมา มาทำไม มาแสดงความเคารพ แล้วก็มาเสนอว่าจะให้พรพิเศษ ๔ ประการ ต้องการอะไรพระอินทร์จะบันดาลให้ได้ เราลองนึกซิว่า ถ้าเราสามารถขออะไรก็ได้ ๔ ประการ เราจะขออะไรบ้าง ไม่ใช่ว่าเลือกง่ายๆ นะ คนเรามีความอยากเยอะแยะไปหมด อยากรวย อยากเป็นหนุ่มสาวไปตลอด หรืออยากได้เมียสวยๆ มีผิวหล่อๆ หรืออยากจะมีอำนาจ ความอยากของคนเรามันเยอะกว่า ๔ อย่างนะ ที่แรกหลายคนคงคิดว่าพรข้อเดียวก็พอ สองข้อก็พอ แต่เอาเข้าจริงๆ ก็ต้องการเยอะไปหมด ไม่รู้จะเลือกอะไรดี เพราะมีความอยากตั้งสิบหรือยี่สิบอย่าง สำคัญๆ ทั้งนั้นใช่ไหม

พระอินทร์ไปถามพระโพธิสัตว์ซึ่งเป็นฤๅษีบำเพ็ญตะบะ พระฤๅษีบอกว่า ไม่ขอเลยสักอย่าง ที่จริงท่านบอกว่าขออย่างหนึ่งคือ ขอให้ท่านอย่าได้มาหาอาตมาอีกเลย เพราะจะทำให้อาตมาประมาทในการบำเพ็ญเพียร จะเป็นโทษ

● ● ● ●

แก้เอาตมาเอง พระโพธิสัตว์พูดอย่างนี้เลยนะ ขนาดเทวดามาให้พร ต้องการอะไรก็ได้ ๔ ประการ พร้อมจัดให้ได้เลย พระโพธิสัตว์บอกขออย่างเดียวคือ ท่านอย่ามาหาเอาตมาอีก เอาตมาต้องการพึ่งตัวเอง ถ้าท่านมาจะทำให้เอาตมาหวังพึ่งท่าน

ความเป็นมนุษย์ประเสริฐตรงที่เรามีความสามารถที่จะพึ่งตนได้ เพราะว่าไม่ใช่เป็นภพที่จะมาเสวยวิบากหรือ

ผลแห่งกรรมอย่างเดียว ภพอื่นล้วนแต่

เสวยวิบากที่ทำไว้ในอดีตชาติเป็นหลัก

แต่มนุษย์เราไม่ได้เกิดมาเพื่อรับกรรม

เท่านั้น คนไปเข้าใจว่าเกิดมาเพื่อรับกรรม

หรือเกิดมาเพื่อใช้กรรม อันนี้เข้าใจผิดนะ

เพราะว่าคนเราเกิดมาเพื่อสร้างกรรมใหม่

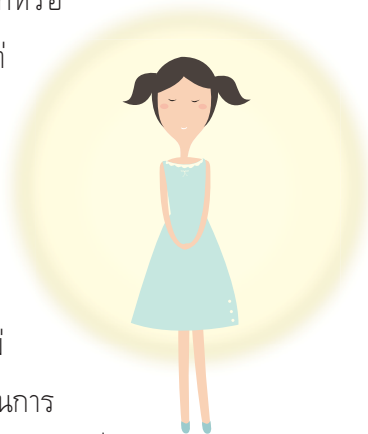
ด้วย จะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็อยู่ในการ

เลือกของมนุษย์ ผู้ฉลาดก็จะสร้างกรรมดี ขยันหมั่น

เพียรทำความดี มีความเพียรเป็นที่ตั้ง แต่เดี๋ยวนี้มนุษย์เราไม่ต้องการพึ่งความ

เพียรแล้ว เอาแต่ขออย่างเดียว บนบานศาลกล่าว พึ่งพาสีงค์ศักดิ์สิทธิ์ วัตถุ

มงคลต่างๆ เดียวนี้เราถลไ้ไปในทางแห่งความหลงมากขึ้น แม้แต่ชาวพุทธเราก็

เช่นกัน อย่างเมื่อไม่นานมานี้ จตุคามรามเทพเป็นสุดยอดปรารถนาเลย แต่ตอนนี้ก็หาไปหมดแล้ว เพราะรู้ว่าขออะไรก็ได้ ถ้าอยากได้เราต้องทำด้วยความเพียรของตัวเอง

ชาวพุทธที่แท้ก็คือผู้ที่พึ่งความเพียรของตน อย่างพระมหาชนก เรือแตกกลางทะเล ใครๆ ก็ร้องขอให้เทวดามาช่วย แต่พระมหาชนกไม่สนใจว่ายนํ้าเข้าฝั่งอย่างเดียว มองไม่เห็นฝั่งแต่ก็ยังว่าย มีแค่เศษไม้ให้เกาะ ไม่ได้เรียกร้องขอให้เทวดามาช่วย ไม่ได้บนบานศาลกล่าวอะไร ทำอย่างนี้อยู่ ๗ วัน ๗ คืน จนกระทั่งนางมณีเมขลาซึ่งเป็นเทพธิดารักษาสमुทตรต้องมาช่วย นางมณีเมขลาถามว่าทำไมพระมหาชนกไม่ร้องขอเทวดาให้ช่วย พระมหาชนกตอบว่า “คนเราพึ่งทำความเพียร แม้จะตายก็ได้ชื่อว่าไม่เป็นหนี้ ไม่ถูกญาติ เทวดา มารดาและบิดาตีเตียน” พระมหาชนกยังพูดอีกว่า “บุคคลเมื่อเห็นความประสงค์ของตน และทำการทั้งหลายด้วยความเพียร แม้กิจนั้นจะสำเร็จหรือไม่ก็ตามที ผลแห่งการงานนั้นย่อมประจักษ์แก่ตน”

การทำความเพียรโดยเฉพาะทำความเพียรในทางที่ดี แม้แต่เทวดาก็ต้องเคารพ บางทีเทวดาก็สู้ความเพียรของมนุษย์ไม่ได้ มีเรื่องเล่าในพระไตรปิฎกอีกว่า มีการทำศึกสงครามกัน พระราชาฝ่ายหนึ่งก็ให้ฤๅษีสอบถามพระอินทร์ว่า สงครามครั้งนี้เราจะชนะหรือเปล่า ฤๅษีก็ไปสอบถามพระอินทร์

พระอินทร์บอกว่า ฝ่ายท่านจะชนะ พอพระราชารู้แบบนี้ก็เลยใจเย็น ไม่ได้เตรียมรีพล ไม่ได้ฝึกฝนกำลังคน ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งพอรู้ว่าแพ้ ก็เตรียมตัวใหญ่เลย ฝึกปรีอทหาร วางแผนอย่างดี พอถึงเวลาก็สู้รบกัน ปรากฏว่าฝ่ายหลังชนะ ฝ่ายที่พระอินทร์บอกว่าจะชนะกลับเป็นฝ่ายแพ้ พระราชาก็เลยไปต่อว่าฤๅษี ฤๅษีก็เลยไปตำหนิพระอินทร์ พระอินทร์ก็บอกว่า ความพยายามของมนุษย์นี้แม้แต่เทวดาก็คิดขวางไม่ได้ คือถึงแม้จะไปเช่นสรวงเทวดา อธิษฐานขอให้ฉันชนะ แต่ถ้าไม่ทำความเพียร ก็สู้กับฝ่ายที่มีความเพียรไม่ได้

ความเพียรที่ดีต้องเป็นความเพียรในการปฏิบัติธรรมนะ ถ้าเพียรในทางอื่น เพียรในทางลักขโมยมันก็ไม่รอด ต้องเพียรในเรื่องการทำความดี การรักษาศีล การบำเพ็ญภาวนา เมื่อทำความเพียรในทางที่ดีแล้ว เทวดาก็ต้องเคารพเชื่อฟัง เทวดาเชื่อฟังมนุษย์ก็มีนะ อย่างอนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นผู้ที่ไผ่ธรรมมากจนกระทั่งเป็นพระอริยบุคคล แต่ท่านก็ชอบทำบุญให้ทาน ให้ทานถึงขั้นเอาเงินมาปูเพื่อซื้อที่ดินสร้างวัดเซตวัน ท่านชอบให้ทาน สร้างโรงทาน เยอะมาก จนในที่สุดยากจนลง เทวดาที่อาศัยอยู่บนชั้นประตูบ้านของอนาถบิณฑิกเศรษฐีก็มาแนะว่า ท่านเลิกทำบุญเถอะแล้วทรัพย์สินเงินทองของท่านจะเพิ่มพูนเหมือนเดิม เทวดาคงอยากจะเห็นอนาถบิณฑิกเศรษฐีร่ำรวยมั่งคั่งเหมือนเดิม เพื่อว่าตัวเองจะพลอยได้อานิสงส์ด้วย เทวดาโลกก็มีนะ

เทวดาเห็นแก่ตัวก็มีนะ อนาถบิณฑิกเศรษฐีได้ยินเช่นนั้นก็เลยไล่เทวดาออกไป
จากบ้านเลย อนาถบิณฑิกเศรษฐีไล่เทวดาได้ ไม่กลัว เพราะเชื่อมั่นในความดีที่
ตนเองได้ทำ สุดท้ายเทวดาก็สำนึกผิด มาขอให้อนาถบิณฑิกเศรษฐียกโทษ
โดยนำเอาทรัพย์ของท่านที่เคยถูกน้ำพัดหายไปมาคืนให้เป็นการไถ่ความผิด

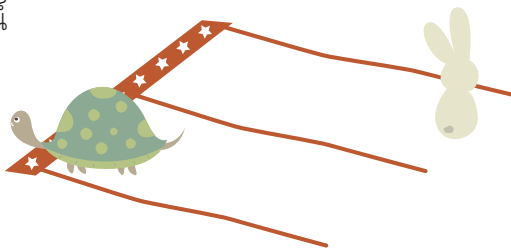
จากเรื่องเล่านี้จะเห็นได้ว่า มนุษย์เราไม่ได้ด้อยกว่าเทวดา เทวดา
ถึงแม้จะอยู่ในภพภูมิที่สูงกว่ามนุษย์ แต่ถ้ามนุษย์เราทำความดี มีความเพียร
ตั้งมั่นอยู่ในธรรม มนุษย์เราก็สามารถจะอยู่เหนือกว่าเทวดาได้ เหมือนกับนก
ซึ่งอยู่สูงกว่ามนุษย์ นกแต่ละตัวบินเหนือหัวเราได้ทั้งนั้น แต่ว่าเมื่อเรามีความ
เพียรและมีปัญญา เราก็สามารถสร้างเครื่องบินหรือสร้างบอลลูนจนพาเราให้อยู่
เหนือนกได้ อันहींอยู่ที่ความเพียรของมนุษย์ที่พัฒนาตนจนมีปัญญา

ทุนเดิมของมนุษย์นั้นต่ำกว่าเทวดา อย่างไรก็ตามประเด็นไม่ได้อยู่ที่ว่า
เรามีทุนเดิมเท่าไร แต่อยู่ที่ว่าเราใช้อย่างไรด้วย มีเท่าไรหรือมีอะไรไม่สำคัญ
เท่ากับว่าใช้อย่างไร มนุษย์เราอาจจะไม่มีทุนเดิมสู้เทวดาไม่ได้ แต่ว่าถ้าเราเอาทุนที่
มีอยู่คือ สติ ปัญญา ความกล้า หากมีความเพียรในการทำ ความดี สังคม
บุญกุศล และปฏิบัติธรรมเป็นนิจ คุณงามความดีที่
สั่งสมก็สามารถหนุนส่งให้เราสูงส่งกว่าเทวดาได้
เหมือนกับนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า ทุนเดิมของ

กระต่ายดีกว่าเต่าอยู่แล้ว กระต่ายวิ่งได้เร็วกว่าเต่า แต่ถ้ากระต่าย
มีความเพียรน้อยกว่าเต่า หรือประมาทเพราะคิดว่าตัวเองวิ่งได้
เร็วกว่า ในที่สุดก็อาจแพ้เต่าได้ เต่าเดินช้า ทุนที่ได้มาเป็นต้น
ทุนต่ำ แต่ว่าใช้ประโยชน์
อย่างเต็มที่ ถึงแม้เดิน
ช้ามเตี้ยม ค่อยๆ
ไปได้ทีละนิดก็จริง แต่
ว่าเดินไม่หยุดก็ชนะ
กระต่ายได้

มนุษย์เราก็คงเช่นเดียวกัน เกิดมาเราอาจจะมีทุนเดิมสู้เขาไม่ได้ แต่ว่า
ถ้าเราเพียรทำความดี เราก็ชนะเขาได้ ด้วยเหตุนี้พระพุทธเจ้าจึงสอนว่า
อย่าไปหวังพึ่งพาเขา เราสู้เขาไม่ได้ด้อยกว่าเขา เราสามารถพัฒนาตนให้
สูงกว่าได้ด้วยซ้ำ

แต่ว่าคนสมัยนี้ แม้แต่ชาวพุทธก็ไปหลงมกมายเพราะเป็นทาสของ
ความอยาก เป็นทาสของความโลภ อีกทั้งยังรักสบาย ก็เลยกลายเป็นพวกหวัง
ลาภลอย คอยโชค นิยมทางลัด เต็มวันคนไทยเป็นอย่างนี้ หวังลาภลอยคอย
โชคเพราะว่ารักสบายและชู้เกียจ เรียนหนังสือก็ไม่อยากเรียน อยากอาศัย